

сферу діяльності, наприклад надати додаткове бюджетне фінансування (в тому числі і із інвестиційного фонду), пільги по оподаткуванню, забезпечити пріоритетне розміщення державних замовлень тощо. Крім того, необхідна детальна розробка правових і організаційних основ взаємодії органів і установ Державної кримінально-виконавчої служби України з приватним сектором економіки у вигляді спеціальної програми розвитку приватно-державного партнерства [6]. Така програма дозволить не тільки ефективно виконувати вимоги кримінального законодавства по залученню засуджених до суспільно корисної праці, а й сприяти їх подальшому працевлаштуванню та буде сприяти розвитку Державної кримінально-виконавчої служби в цілому.

Список використаних джерел

1. Указ Президента України від 08.11.2012 №631 «Про Концепцію державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України» <http://www.president.gou.ua/documents/15127.html>.
2. Варнавский В.Г. Партнерство государства и частного сектора: формы, проекты, риски / В.Г. Варнавский. – РАН; Институт мировой экономики и международных отношений. – М.: Наука, 2005. – 315 с.

3. Дерябина М. Государственно-частное партнерство: теория и практика // Вопросы экономики, 2008. – №8. – С. 61–77.
4. Клинова М. Глобализация и инфраструктура: новые тенденции во взаимоотношениях государства и бизнеса / М. Климова // Вопросы экономики. – 2008. – №8. – С. 78–90.
5. Погребняк М. Упорядкування переліку державних цільових програм на основі принципів індикативного планування / М. Погребняк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – №5 (48). – С. 17–21.
6. Полищук Л. Корпоративная социальная ответственность или государственное регулирование: анализ государственного выбора / Л. Полищук // Вопросы экономики. – 2009. – №10. – С. 4–22.
7. Саванкова Н. Партнерство государства и бизнеса в условиях глобального финансового кризиса / Н. Саванкова. // Экономические науки. – 2009. – №1(50). – С. 38–41.
8. Узунов В.В. Державні цільові програми та особливості врахування в них соціальної напруги в країні / Узунов В.В. // Моделювання регіональної економіки. – 2006. – №1 (7). – С. 135–144.
9. Загальна характеристика Державної пенітенціарної служби України [станом на 01.04.2013] [Електрон. ресурс] ДПТС України. – URL: <http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/publish/article/628075>

О.З. ЦАР,
аспірантка, Львівський національний університет ім. Івана Франка

Оцінка санаційної спроможності підприємств в Україні

У статті розроблено методику оцінки санаційної спроможності підприємств та проведено її аналіз для суб'єктів господарювання України.

Ключові слова: санаційна спроможність, рентабельність капіталу, загальна ліквідність, оборотність оборотного капіталу підприємства.

В статье разработана методика оценки санационной возможности предприятий и проведен ее анализ для субъектов хозяйствования Украины.

Ключевые слова: санационная способность, рентабельность капитала, общая ликвидность, оборачиваемость оборотного капитала предприятия.

The article proposes an evaluation methodology of readjustment possibility of enterprises and it is conducted its analysis for the economic entities of Ukraine.

Keywords: readjustment possibility, capital profitability, total liquidity, capital reversibility of enterprise.

Постановка проблеми. В умовах фінансової та політичної нестабільності діяльність підприємств супроводжується кризовими ситуаціями, результатом яких може стати неплатос-

проможність або банкрутство. Сприятливим підґрунтям для виникнення такої ситуації найчастіше стають прорахунки у стратегічних планах і в наборі тактичних заходів, які не повною мірою дозволяють підприємству знайти успішний вихід із кризової ситуації. Рівень здатності підприємства протидіяти негативним факторам зовнішнього та внутрішнього середовища визначає його санаційна спроможність. Отже, актуальною проблемою сьогодення є розроблення методологічного визначення санаційної спроможності підприємства.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблема оцінки санаційної спроможності суб'єктів господарювання присвятили свої праці такі вітчизняні науковці: Т. Булович [1–3], Н. Карвацка [11], І. Карпунь [5], О. Копилюк [6], О. Лісничук [7], С. Передерієва [8], О. Терещенко [9, 10], Н. Тюріна [11], А. Штангрет [6] та інші.

Потреба в глибоких і всебічних дослідженнях у галузі оцінки санаційної спроможності вітчизняних підприємств обумовили вибір теми статті.

Метою статті є розроблення методики оцінки санаційної спроможності підприємств України. У статті використано методи економічного аналізу, розрахунково-аналітичні інструменти, поєднання якісного та кількісного аналізу.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Виклад основного матеріалу. В умовах дії ринкових механізмів значна частка вітчизняних підприємств виявилася нестійкою до впливу негативних факторів зовнішнього середовища. В даній ситуації виникає необхідність визначення ступеня стійкості підприємства до дії таких чинників. Термін «санаційна спроможність підприємства» було вперше запропоновано О. Терещенком: санаційна спроможність – це наявність у підприємства, що перебуває у фінансовій кризі, фінансових, організаційно-технічних та правових можливостей, які визначають його здатність до успішного проведення фінансової санації [9].

У роботі К. Багацької наведено таке визначення даного поняття: «...санаційна спроможність – це наявність у підприємства, що знаходиться під загрозою банкрутства, організаційно-економічних, технічних, фінансових, правових, соціальних можливостей та потенціалу, необхідних для ефективного проведення санаційних заходів» [6].

І.Н. Карпунь наводить таке визначення санаційної спроможності підприємства: «...санаційна здатність – це сукупність фінансових, організаційно-технічних і правових можливостей підприємства, що перебуває у фінансовій кризі, які визначають його здатність для успішного проведення фінансової санації» [5, с. 155].

Визначення С. Передерієвої звучить так: «Санаційна спроможність – це комплексний критерій прийняття рішення щодо санації, який узагальнює на основі глибини кризового стану сукупність критеріїв санаційного потенціалу для майбутньої діяльності, та передумови подолання кризи – можливість та реальність реалізації санаційної концепції. Санаційний потенціал залежить від умов і можливостей зростання або зниження ефективності фінансово-економічної діяльності та відображає реальний потенціал підприємства-боржника та його невикористані фінансові можливості» [8, с. 236].

Економічними критеріями стійкої санаційної спроможності підприємства є його здатність до забезпечення ліквідності, відновлення прибутковості та одержання конкурентних переваг.

Санаційна спроможність підприємства – це складна економічна категорія, яка відображає оцінку здатності підприємства до виживання та ефективного розвитку у майбутньому. На практиці оцінка санаційної спроможності підприємств проводиться шляхом впровадження санаційного аудиту в межах порушення справи про банкрутство, але, на нашу думку, ї

необхідно розглядати як сполучення трьох складових: фінансового, виробничого та організаційного потенціалів. З метою спрощення процедури оцінки санаційної спроможності доцільним є розробка інтегрального показника визначення необхідності проведення санаційних заходів.

До загальних умов санаційної здатності І.Н. Карпунь відносить наявність у підприємства потенціалу для майбутньої успішної діяльності, а саме:

- реальних можливостей збільшення виторгу від реалізації, зниження собівартості продукції, і на цьому ґрунті досягнення високої рентабельності фінансово-господарської діяльності;
- реальної можливості досягнення задовільної структури балансу;
- реальних можливостей забезпечення стабільної ліквідності [5, с. 155].

Для оцінки санаційного потенціалу підприємства ми пропонуємо спрогнозувати основні фінансові показники, що будуть характеризувати його діяльність у майбутньому, а саме: рентабельність капіталу, коефіцієнт оборотності оборотного капіталу та коефіцієнт загальної ліквідності.

Для цього за допомогою методу ключової матриці побудуємо моделі факторного впливу на дані показники.

Для оцінки впливу чинників на рентабельність капіталу підприємства візьмемо до уваги такі його складові: чистий прибуток (ЧП), обсяг реалізації продукції (ВР), оборотні активи (ОА), поточні пасиви (ПП) та капітал (К).

За допомогою методу ключової матриці побудуємо модель впливу на рентабельність капіталу підприємства (ЧП/К) чинників, які будуть утворюватися за допомогою наведених вище складових (табл. 1).

Отже, з наведеної вище матриці ми отримуємо таку модель мультиплікативної залежності чинників, що впливають на рентабельність капіталу підприємства:

$$P_k = \frac{ЧП}{ВР} \cdot \frac{ВР}{ОА} \cdot \frac{ОА}{ПП} \cdot \frac{ПП}{К} = P_{рп} \cdot K_{об} \cdot K_{зл} \cdot K_{лп}, \quad (1)$$

де P_k – рентабельність капіталу підприємства; $P_{рп}$ – рентабельність реалізованої продукції; $K_{об}$ – коефіцієнт оборотності оборотного капіталу; $K_{зл}$ – коефіцієнт загальної ліквідності; $K_{лп}$ – частка поточних пасивів у капіталі підприємства.

Побудована модель вказує на те, що рентабельність капіталу підприємства залежить від зміни таких показників, як рентабельність реалізованої продукції, коефіцієнт оборотно-

Таблиця 1. Модель ключової матриці базових показників фінансової діяльності підприємства

1	ЧП	ВР	ОА	ПП
ЧП	1			
ВР	$\frac{ЧП}{ВР} = P_{рп}$	1		
ОА		$\frac{ВР}{ОА} = K_{об}$	1	
ПП			$\frac{ОА}{ПП} = K_{зл}$	1

сті оборотного капіталу, загальної ліквідності та частки термінових зобов'язань у капіталі підприємства.

Застосовуючи методи елімінування, можна проаналізувати, з якою силою дані показники будуть впливати на зміну рентабельності підприємства. Таким чином можна виявити, які з параметрів недостатньо задіяні (виявити приховані резерви) або ж які з них впливають на рентабельність капіталу з негативною тенденцією, і прийняти пакет відповідних заходів для регулювання даних параметрів.

За аналогічним методом побудуємо модель впливу чинників на коефіцієнт оборотності оборотного капіталу, який також є важливим показником ефективності його використання. Модель буде мати такий вигляд:

$$K_{об} = \frac{BP}{ДЗ} \cdot \frac{OAv}{OA} \cdot \frac{BOK}{OAv} \cdot \frac{ДЗ}{KЗ} \cdot \frac{ПОК}{BOK} \cdot \frac{KЗ}{ПОК} =$$

$$= K_{обдз} \cdot K_{соа} \cdot K_{звок1} \cdot K_{сдк} \cdot K_{фр} \cdot K_{с}, \quad (2)$$

Подана модель показує, що зміна кількості оборотів, які здійснює оборотний капітал протягом аналізованого періоду, буде залежати від таких чинників: коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості (Кобдз), коефіцієнта структури оборотних активів (він показує яку частку в оборотних активах займають активи у сфері виробництва) (Ксоа), коефіцієнта забезпечення власним оборотним капіталом оборотних активів у сфері виробництва (Кзвок1), коефіцієнта співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості (Ксдк), коефіцієнта фінансового ризику (Кфр) та коефіцієнта структури позикового оборотного капіталу (частки у позиковому оборотному капіталі кредиторської заборгованості) (Кс). Як бачимо, перший чинник – це показник ділової активності, другий – показник структури активів (зростання питомої ваги оборотного капіталу у сфері виробництва і відповідне її зниження у сфері обігу вважається позитивною тенденцією), третій – показник фінансової стійкості, а саме коефіцієнт розміщення (зростання його величини свідчить про поліпшення фінансування оборотного капіталу підприємства), четвертий – до коефіцієнтів структури капіталу (зростання значення даного чинника можна вважати позитивною тенденцією, оскільки кредиторська заборгованість вважається тимчасово безкоштовним джерелом формування оборотного капіталу, якщо не порушується господарське законодавство, бо тоді до підприємства будуть застосовані фінансові санкції, що значно здорожить формування оборотного капіталу), п'ятий – до показників структури капіталу (зростання його величини свідчить про збільшення ризиків підприємства щодо можливості його розрахунків з кредиторами, оскільки позичений оборотний капітал – це заборгованість, строк погашення якої настає найближчим часом).

Тепер побудуємо модель впливу факторів (за допомогою ключової матриці) на загальну ліквідність підприємства за допомогою таких складових оборотного капіталу: оборотні активи у сфері виробництва (OAv) та обігу (OAo), дебіторська та кредиторська заборгованості, оборотні активи та поточні пасиви загалом. Модель буде мати такий вигляд:

$$K_{зл} = \frac{OA}{OAv} \cdot \frac{OAv}{OAo} \cdot \frac{OAo}{ДЗ} \cdot \frac{ДЗ}{KЗ} \cdot \frac{KЗ}{ПП} =$$

$$= K_{оав} \cdot K_{а/о} \cdot K_{оа/дз} \cdot K_{дз/кз} \cdot K_{кз/пп}, \quad (3)$$

Як бачимо з поданої моделі, на коефіцієнт загальної ліквідності підприємства будуть впливати п'ять факторів, а саме: співвідношення оборотних активів та їх величини у сфері виробництва (Kоав) (зниження даного показника відносно позитивна тенденція); співвідношення оборотних активів у сфері виробництва та обігу (Kа/о) (зростання даного показника на виробничих підприємствах відносно позитивна тенденція); коефіцієнта співвідношення оборотних активів у сфері обігу та дебіторської заборгованості; співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей та частки кредиторської заборгованості у поточних пасивах.

За допомогою методів елімінування, а саме методу ланцюгових підстановок, можна визначити, як змінилася в абсолютному вимірі рентабельність капіталу, коефіцієнт оборотності та загальної ліквідності і з якою силою впливали на їх зміну закладені в моделі чинники.

Для більш глибокого аналізу санаційної спроможності підприємства, на нашу думку, доцільно побудувати багатофакторні регресійні моделі визначених показників для того, щоб детальніше описати залежність закладених в моделях факторів. Аналіз проведемо на прикладі показників промислових підприємств України. За допомогою табл. 1 побудуємо табл. 2, 3 4, в яких розрахуємо всі показники для побудови регресійної моделі факторного впливу на рентабельність капіталу, коефіцієнт оборотності оборотного капіталу та загальної ліквідності підприємств. На основі даних табл. 2, 3 і 4 побудуємо такі регресійні моделі.

Регресійна модель впливу на рентабельність капіталу підприємства буде мати вигляд:

$$P_k = -0,0547 + 0,8489 \cdot P_{pp} + 0,00763 \cdot K_{об} +$$

$$+ 0,0207 \cdot K_{зл} + 0,0448 \cdot K_{пп}. \quad (4)$$

Коефіцієнт детермінації становить 0,996, тобто множинна кореляція дуже тісна.

Модель множинної регресії впливу факторів на коефіцієнт оборотності буде мати вигляд:

$$K_{об} = 0,1931 + 0,394567 \cdot K_{обдз} + 2,694 \cdot$$

$$\cdot K_{соа} - 0,3934 \cdot K_{звок1} + 0,01557 \cdot$$

$$\cdot K_{сдк} - 0,04236 \cdot K_{фр} - 0,00493 \cdot K_{с}. \quad (5)$$

Коефіцієнт детермінації дорівнює 0,997.

Модель регресії впливу факторів на коефіцієнт загальної ліквідності підприємства така:

$$K_{зл} = -12,8413 + 1,42915 \cdot K_{оав} + 10,19857 \cdot$$

$$\cdot K_{а/о} + 1,1611 \cdot K_{оа/дз} + 0,7033 \cdot$$

$$\cdot K_{дз/кз} + 3,453 \cdot K_{кз/пп}. \quad (6)$$

Коефіцієнт детермінації становить 0,952.

Для оцінки санаційної спроможності підприємства необхідно спрогнозувати основні параметри даних регресійних моделей і таким чином розрахувати рентабельність капіталу, коефіцієнт оборотності за загальної ліквідності на декілька періодів наперед.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Спрогнозуємо основні параметри фінансової діяльності промислових підприємств України на 2013 рік за допомогою середньорічного темпу приросту.

Рентабельність капіталу промислових підприємств України у 2013 буде становити:

$$P_{k2013} = -0,0547 + 0,8489 * 0,0587 + 0,00763 * 1,991 + 0,0207 * 1,097 + 0,0448 * 0,495 = 0,05521 \text{ або } 5,52\%$$

Прогнозний коефіцієнт оборотності буде дорівнювати:

$$K_{об} = 0,1931 + 0,394567 * 3,284 + 2,694 * 0,267 - 0,3934 * 0,34 + 0,01557 * 0,77 - 0,04236 * 1,37 -$$

Таблиця 1. Основні показники фінансової діяльності промислових підприємств України, млн. грн. [4]

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 (прогноз)	2013 (прогноз)
1. Чистий прибуток (ЧП)	2866,5	7137	18936,9	28264,3	34699,6	43700,9	20243,2	-4760,7	31579,6	58892,4	82397,8	115284,783
2. Обсяг реалізованої продукції (ВР)	229634,4	289117,3	400757,1	468562,6	551729	717076,7	917035,5	806550,6	1065108,2	1329266,3	1615632,41	1963690,85
3. Оборотні активи, на кінець періоду (ОА)	166334,70	196186,60	222637,00	243346,40	290520,30	364159,70	481336,90	541252,10	631647,40	713575,40	838905,17	986247,401
4. Оборотні активи у сфері виробництва, на кінець періоду (ОАв)	42371,50	50224,60	63925,70	72882,40	86699,30	110380,7	130206,8	132017,4	159183,4	189156,6	223365,2	263760,567
5. Оборотні активи у сфері обігу, на кінець періоду (ОАо)	123963,20	145962,00	158711,30	170464,00	203821,00	253779,00	351130,10	409234,70	472464,00	524418,80	615568,8	722561,844
6. Дебіторська заборгованість, на кінець періоду (ДЗ)	132260,8	140966,3	155320	164222,1	187324,5	206156,3	300071	358970,2	409456,4	454465,8	521272,1	597899,0
7. Кредиторська заборгованість, на кінець періоду (КЗ)	138353,29	159581,226	177267,41	201565,4	212442,41	224356,3	69977,1	402855,4	481141,9	567116,6	663358,4	775932,796
8. Власний оборотний капітал, на кінець періоду (ВОК)	8256,40	13853,90	20096,60	13043,80	47790,00	107819,10	79531,70	56795,60	46672,70	58218,40	72328,9	89859,6263
9. Позиковий оборотний капітал, на кінець періоду (ПОК)	19725,01	22751,47	25272,99	28737,16	30287,89	52116,30	83664,60	76266,10	103832,80	88240,40	104222,6	123099,534
10. Поточні пасиви, на кінець періоду (ПП)	158078,30	182332,70	202540,40	230302,60	242730,30	256340,60	401805,2	484456,5	584974,7	655357	767539,6	898925,397
11. Капітал, на кінець періоду (К)	411182,30	453684,30	481082,7	531319,5	618907,1	772465,3	979319,5	1097498	1225392,9	1385959,5	1586301,2	1815602,58

Таблиця 2. Показники для побудови багатофакторної регресійної моделі впливу на рентабельність капіталу

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 (прогноз)	2013 (прогноз)
Рентабельність капіталу	0,00697	0,0157	0,039	0,053	0,056	0,05657	0,02067	-0,00433	0,02577	0,042495	0,0519	0,063
ЧП/ВР	0,012	0,02468	0,047	0,06	0,062	0,06	0,022	-0,0059	0,029	0,044	0,051	0,0587
ВР/ОА	1,38	1,47368	1,8	1,92	1,899	1,969	1,905	1,49	1,686	1,8628	1,925	1,991
ОА/ПП	1,0521	1,07598	1,099	1,0566	1,196	1,42	1,197	1,117	1,0797	1,0888	1,0929	1,097
ПП/К	0,384	0,40189	0,421	0,433	0,392	0,3314	0,41	0,441	0,477	0,4728	0,483	0,495

Таблиця 3. Показники для побудови багатофакторної регресійної моделі впливу на коефіцієнт оборотності оборотного капіталу

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 (прогноз)	2013 (прогноз)
Коефіцієнт оборотності	1,380	1,473	1,8	1,925	1,899	1,969	1,905	1,49	1,686	1,862	1,926	1,991
ВР/ДЗ	1,736	2,05	2,58	2,853	2,945	3,478	3,056	2,246	2,6	2,924	3,099	3,284
ОАв/ОА	0,254	0,256	0,287	0,299	0,298	0,303	0,27	0,243	0,252	0,265	0,266	0,267
ВОК/ОАв	0,194	0,276	0,314	0,178	0,551	0,976	0,61	0,43	0,293	0,307	0,323	0,34
ДЗ/КЗ	0,956	0,883	0,876	0,815	0,882	0,918	4,288	0,891	0,851	0,8	0,785	0,77
ПОК/ВОК	2,389	1,642	1,257	2,203	0,634	0,483	1,051	1,343	2,224	1,516	1,44	1,37
КЗ/ПОК	7,014	7,014	7,014	7,014	7,014	4,304	0,836	5,282	4,633	6,427	6,364	6,3

Таблиця 4. Показники для побудови багатофакторної регресійної моделі впливу на коефіцієнт загальної ліквідності

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 (прогноз)	2013 (прогноз)
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,052	1,075	1,099	1,056	1,196	1,420	1,19	1,117	1,079	1,0884	1,093	1,097
ОА/ОАв	3,92	3,906	3,482	3,33	3,35	3,299	3,69	4,099	3,96	3,772	3,756	3,739
ОАв/ОАо	0,341	0,344	0,40	0,42	0,425	0,434	0,37	0,32	0,33	0,36	0,363	0,365
ОАо/ДЗ	0,93	1,035	1,021	1,038	1,088	1,231	1,17	1,14	1,15	1,153	1,181	1,208
ДЗ/КЗ	0,95	0,883	0,87	0,814	0,88	0,918	4,28	0,89	0,85	0,801	0,786	0,77
КЗ/ПП	0,87	0,87	0,87	0,875	0,87	0,875	0,17	0,83	0,822	0,865	0,864	0,863

$$- 0,00493 * 0,863 = 2,0241.$$

Коефіцієнт загальної ліквідності вітчизняних промислових підприємств у 2013 році буде становити:

$$K_{\text{зл}} = -12,8413 + 1,42915 * 3,739 + 10,19857 * 0,365 + 1,1611 * 1,208 + 0,7033 * 0,77 + 3,453 * 0,863 = 1,1489.$$

Отже, даними регресійними моделями можуть користуватися як окремі промислові підприємства, так і їхні об'єднання. Якщо прогнозні результати входять у допустимі межі з плану санації, значить підприємство має достатню санаційну спроможність для проведення фінансового оздоровлення.

Санаційну можливість підприємства необхідно розглядати з позиції фінансово-економічної стійкості, тобто здатності підприємства як системи ефективно трансформувати фінансові ресурси з максимальною економічною вигодою і мінімальним ризиком, в основі якої закладені два взаємозалежних фактори: поточні активи, котрі забезпечують прибуток і необхідний обсяг готівки, а також можливості зростання нових капіталовкладень, які призведуть до збільшення обсягів прибутку і готівки в майбутньому у поєднанні з терміном «потенціал»: виробничий, економічний, фінансовий, кадровий, ресурсний, який характеризує ефективність функціонування підприємства. Отже, в процедурі санації доречно вживати термін «санаційний потенціал», який можна охарактеризувати на основі сукупності оцінки таких характеристик, як «ефективність», «фінансова рівновага», і «ризик» [8, с. 234].

Запропонована система показників оцінки санаційного потенціалу є першим етапом комплексної оцінки стратегії санації, на основі якої будується рейтингова методика ранжування підприємств. Результати ранжування можуть бути використані різними користувачами: керівниками підприємств, інвесторами, аудиторями, органами державного управління, постачальниками, кредиторями.

Висновки

За допомогою розроблених моделей визначення санаційної спроможності підприємства можна проаналізувати його здатність до фінансового оздоровлення за допомогою прогнозування рентабельності капіталу, оборотності обо-

ротних активів та загальної ліквідності підприємства. Дані показники запропоновано визначати за допомогою мультиплікативних факторних залежностей. Використовувати такі моделі для оцінки санаційної спроможності можуть як окремі підприємства, так і державні органи для конкретних видів економічної діяльності та економіки в цілому.

Список використаних джерел

1. Булович Т. В. Основні підходи до визначення результативності управління санаційною спроможністю підприємства / Т.В. Булович // Вісник Донецького університету економіки та права. – 2009. – №2. – С. 174–178.
2. Булович Т.В. Управління санаційною спроможністю підприємства як передумова його виживання / Т.В. Булович // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – №4, т. 2. – С. 161–167.
3. Булович Т.В. Порівняльна характеристика методичних підходів до оцінки санаційної спроможності підприємства / Т.В. Булович // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – №6. – С. 11–15.
4. Державна служба статистики України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. – Назва з екрана.
5. Карпунь І.Н. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посібн. / І.Н. Карпунь. – Львів: «Магнолія-2006», 2009. – 418 с.
6. Копилюк О.І. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навчальний посібник / О.І. Копилюк, А.М. Штангрет. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 168 с.
7. Ліснічук О.А. Розрахунок санаційного потенціалу підприємства: зарубіжний досвід та вітчизняна практика / О.А. Ліснічук // Інноваційна економіка. – 2012. – №5. – С. 51–56.
8. Передерієва С. Критерії оцінки санаційного потенціалу підприємства-боржника / С. Передерієва // Економічний аналіз. – 2011. – Випуск 9, Частина 3. – С. 233–236.
9. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: [монографія] / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2006. – 268 с.
10. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навчальний посібник / О. О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2000. – 412 с.
11. Тюріна Н.М. Управління фінансовою санацією підприємства: підручник / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. – Львів: «Новий Світ-2000», 2008. – 396 с.

О.О. КОРОЛЬКОВА,
аспірантка, Севастопольський національний технічний університет

Вплив вступу України до СОТ на ринок пасажирських перевезень автотранспортних підприємств м. Севастополя

У статті прогноуються можливі позитивні і негативні наслідки членства України в СОТ для пасажирських автотранспортних підприємств м. Севастополя. І дається оцінка можливості приходу іноземних інвесторів на ринок транспортних послуг міста Севастополя.

В статье прогнозируются возможные положительные и отрицательные последствия членства Украины в ВТО для пассажирских автотранспортных предприятий г. Севастополя. И дается оценка возможности прихода иностранных инвесторов на рынок транспортных услуг города Севастополя.